

รูปแบบการบริหารเพื่อการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์โรงเรียนสาธิต
สังกัดกระทรวงอุดมศึกษาฯ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

THE ADMINISTRATIVE MODEL FOR ACADEMIC WORK PRODUCTION OF
FACULTY MEMBERS IN DEMONSTRATION SCHOOLS UNDER THE MINISTRY OF
HIGHER EDUCATION, SCIENCE, RESEARCH AND INNOVATION IN THE
BANGKOKMETROPOLITAN AREA

¹ฐาปนา ถาวร Thapana Thaworn ²ศักดิ์ชัย นิรุญทวี Sakchai Nirunthawee
³อัจฉรา วัฒนานรงค์ Achara Whattananarong ⁴ธารินทร์ รสานนท์ Tharin Rasanond
^{1, 2, 3, 4}วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

College of Management Bangkok University of Phayao, Thailand
Corresponding Author E-mail: Thapana.T@hotmail.com

Article Received: March 31, 2026. Revised: May 12, 2026. Accepted: May 14, 2026.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ โรงเรียนสาธิต สังกัดกระทรวงอุดมศึกษาฯ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อตรวจสอบรูปแบบเชิงทฤษฎีของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเพื่อการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ โรงเรียนสาธิต สังกัดกระทรวงอุดมศึกษาฯ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 3) เพื่อประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารเพื่อการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ โรงเรียนสาธิต สังกัดกระทรวงอุดมศึกษาฯ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี โดยสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ มีกลุ่มตัวอย่างคือคณาจารย์ในโรงเรียนสาธิต จำนวน 214 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 7 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ประกอบด้วยปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก โดยปัจจัยภายใน ได้แก่ ความรู้ด้านการวิจัย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่อมั่นในตนเอง และการมุ่งอนาคตทางวิชาการ ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ การสนับสนุนจากหน่วยงาน เครือข่ายทางวิชาการ และต้นแบบสายงานวิชาการ 2) การตรวจสอบรูปแบบพบว่ามีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) รูปแบบการบริหารมีความเหมาะสมในระดับสูง และมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ หรือ R Square ของโมเดลสมการโครงสร้างที่มีค่าสูงถึงร้อยละ 89.1 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบนี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดกระทรวงอุดมศึกษาฯ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การผลิตผลงานทางวิชาการ, การบริหารการศึกษา, โรงเรียนสาธิต

Abstract

This research article aimed: 1) to study the factors affecting academic work production of faculty members in demonstration schools under the Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation in the Bangkok Metropolitan area; 2) to verify the theoretical model of factors affecting the administration for academic work production of faculty members in demonstration schools under the Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation in the Bangkok Metropolitan area with empirical data; and 3) to evaluate the appropriateness and feasibility of the administrative model for academic work production of faculty members in demonstration schools under the Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation in the Bangkok Metropolitan area. This study employed a mixed-methods research design. For the quantitative research, the sample consisted of 214 faculty members in demonstration schools. The research instrument used was a questionnaire. Data were analyzed using mean, standard deviation, and correlation analysis. For the qualitative research, data were collected from 7 key informants selected through purposive sampling. The research instrument used was an interview form, and data were analyzed using content analysis.

The research findings showed that: 1) The factors affecting academic work production of faculty members consisted of internal and external factors. The internal factors included research knowledge, achievement motivation, self-confidence, and academic future orientation, while the external factors included institutional support, academic networks, and academic role models. 2) The verification of the theoretical model showed that it was consistent with the empirical data. 3) The administrative model had a high level of appropriateness and was practically feasible. The predictive coefficient or R Square of the structural equation model (SEM) was as high as 89.1%, indicating that the model could be effectively implemented to develop the academic work production potential of faculty members in demonstration schools under the Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation in the Bangkok Metropolitan area.

Keywords: Academic Work Production, Educational Administration, Demonstration Schools

บทนำ

ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่ขับเคลื่อนด้วยองค์ความรู้ การผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์กลายเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพทางวิชาการของสถานศึกษาและขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในภาพรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของโรงเรียนสาธิต ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นต้นแบบด้านการจัดการศึกษา วิจัย และพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ การบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ จึงเป็นประเด็นสำคัญที่สะท้อนถึงศักยภาพขององค์กรและคุณภาพของบุคลากร (ศิริพร บุญชู, 2564) ทั้งนี้ การผลิตผลงานทางวิชาการยังเกี่ยวเนื่องกับการประเมินวิทยฐานะของครู การรับรองมาตรฐานวิชาชีพ และการพัฒนาทางวิชาการอย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2563) ดังนั้น การศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารที่เอื้อต่อการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์โรงเรียนสาธิตในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครจึงมีความสำคัญในระดับองค์รวม ทั้งในเชิงนโยบายการศึกษา การบริหารจัดการองค์กร และการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระยะยาว นอกจากนี้การผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์นับเป็นภารกิจหลักของสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและโรงเรียนในกำกับของสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนสาธิต ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และการเป็นต้นแบบของการจัดการศึกษาในระดับก่อนอุดมศึกษา โรงเรียนสาธิตจึงมีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา และเป็นพื้นที่ต้นแบบในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนที่สามารถถ่ายทอดและขยายผลได้ในระดับประเทศ จึงเห็นว่าการผลิตผลงานทางวิชาการในบริบทของคณาจารย์โรงเรียนสาธิตไม่ได้เป็นเพียงภารกิจที่แสดงถึงความเชี่ยวชาญหรือความก้าวหน้าทางวิชาชีพเท่านั้น แต่ยังถือเป็นภารกิจหลักที่สะท้อนถึงบทบาทของครูในฐานะนักวิชาการและนักวิจัย โดยเฉพาะในบริบทของประเทศไทยซึ่งกำลังเผชิญกับความท้าทายด้านคุณภาพการศึกษาและความเหลื่อมล้ำทางการเรียนรู้ การเสริมสร้างขีดความสามารถทางวิชาการให้แก่ครูผู้สอนจึงนับเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

จากการดำเนินงานของโรงเรียนสาธิตในประเทศไทยปัจจุบันอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ซึ่งให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่และการพัฒนาศักยภาพของคณาจารย์ในการผลิตผลงานทางวิชาการอย่างเป็นระบบ อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพของสถานศึกษา และสร้างความก้าวหน้าในวิชาชีพของครูผู้สอน (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565; สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2564) อย่างไรก็ตาม แม้ว่าคณาจารย์ในโรงเรียนสาธิตจะมีศักยภาพด้านวิชาการและมีโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรจากมหาวิทยาลัยต้นสังกัด แต่การผลิตผลงานทางวิชาการในหลายแห่งกลับยังมีแนวโน้มต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายเชิงนโยบายหรือศักยภาพที่ควรจะเป็น (สถาบันวิจัยและพัฒนาการศึกษา, 2564) โรงเรียนสาธิตนับเป็นสถาบันการศึกษาที่มีลักษณะพิเศษ คือ เป็นทั้งสถานศึกษาที่ให้การเรียนการสอนในระดับพื้นฐาน และเป็นสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตนักศึกษาครู รวมถึงเป็นศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนาในด้านการศึกษาก็ด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) ด้วยเหตุนี้ คณาจารย์ในโรงเรียนสาธิตจึงต้องมีบทบาททั้งในฐานะของผู้สอน ผู้วิจัย และพี่เลี้ยงของนักศึกษาฝึกสอน ซึ่งเป็นภารกิจที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถ และความรับผิดชอบในระดับสูง แม้จะมีศักยภาพในด้านต่าง ๆ แต่อุปสรรคสำคัญที่ส่งผลให้การผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ในโรงเรียนสาธิตยังไม่ถึงเป้าหมายเชิงนโยบาย ได้แก่ ภาวะ

งานการสอนที่มากเกินไป การขาดเวลาในการทำวิจัย และการไม่มีแรงจูงใจที่เพียงพอ เช่น ค่าตอบแทนผลประโยชน์จากการเลื่อนตำแหน่ง หรือโอกาสในการเผยแพร่ผลงานในเวทีระดับชาติและนานาชาติ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาในด้านการบริหารจัดการ เช่น การไม่มีระบบสนับสนุนที่ชัดเจน ขาดการส่งเสริมด้านทุนวิจัย การฝึกอบรม หรือที่ปรึกษาด้านการวิจัยอย่างต่อเนื่อง นโยบายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของครูในด้านวิชาการจึงยังไม่สามารถแปรเปลี่ยนเป็นผลลัพธ์ที่ชัดเจนในระดับปฏิบัติการ โดยเฉพาะในโรงเรียนสาธิตที่ยังไม่มีระบบการบริหารจัดการด้านวิจัยที่เข้มแข็ง แม้ว่าจะมีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทรัพยากร เช่น ห้องสมุด ฐานข้อมูลวิจัย หรือบุคลากรจากมหาวิทยาลัยต้นสังกัด แต่การนำทรัพยากรเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ยังคงเป็นเรื่องที่ท้าทาย ยิ่งไปกว่านั้น คณาจารย์จำนวนไม่น้อยยังขาดความมั่นใจในด้านการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการตั้งโจทย์วิจัย การออกแบบเครื่องมือ และการเขียนบทความวิชาการเพื่อการตีพิมพ์ในวารสารที่ได้รับการยอมรับ ส่งผลให้การผลิตผลงานทางวิชาการ

ในโรงเรียนสาธิตส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับพื้นฐาน เช่น รายงานการวิจัยในชั้นเรียน หรือผลงานนวัตกรรมที่ยังไม่ผ่านกระบวนการประเมินคุณภาพหรือการเผยแพร่ในระดับกว้าง ภารกิจที่ซ้อนทับกันระหว่างการสอนและการวิจัย ยังทำให้คณาจารย์ไม่สามารถแบ่งเวลาหรือพลังงานเพื่อพัฒนาผลงานเชิงวิชาการได้อย่างเต็มที่ และเมื่อไม่มีการสนับสนุนหรือแรงจูงใจจากฝ่ายบริหารหรือหน่วยงานต้นสังกัด จึงทำให้เกิดความรู้สึกว่าการทำวิจัยเป็น “ภาระงานเพิ่มเติม” มากกว่าจะเป็น “โอกาสในการพัฒนา” สิ่งนี้ส่งผลให้คณาจารย์ขาดทัศนคติเชิงบวกต่อการผลิตผลงานทางวิชาการ การส่งเสริมการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ในโรงเรียนสาธิตจึงควรเริ่มต้นจากการทบทวนโครงสร้างการบริหารงานภายในให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวง อว. ควรมีการจัดสรรเวลาให้แก่ครูสำหรับการทำวิจัยอย่างจริงจัง พร้อมทั้งจัดตั้งหน่วยสนับสนุนด้านการวิจัยในโรงเรียน เช่น ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน หรือคณะกรรมการพัฒนาวิชาการที่มีหน้าที่ชัดเจนในการผลักดันและติดตามการผลิตผลงานของครู นอกจากนี้ ยังควรมีการกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนเกี่ยวกับผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ พร้อมระบบรางวัลและแรงจูงใจที่เหมาะสม เช่น การพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนวิทยฐานะ หรือการมอบทุนวิจัยสนับสนุนครูที่มีผลงานโดดเด่น รวมทั้งควรมีการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันวิจัย มหาวิทยาลัย และองค์กรภายนอก เพื่อเปิดโอกาสให้คณาจารย์ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

โดยสรุป แม้ว่ากระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมจะให้ความสำคัญกับการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ในโรงเรียนสาธิต แต่ในทางปฏิบัติยังมีข้อจำกัดหลายประการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการผลิตผลงานทางวิชาการในระดับสถานศึกษา รวมถึงการพัฒนาแบบการบริหารที่เหมาะสม เพื่อให้คณาจารย์สามารถพัฒนาผลงานได้อย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ และตอบสนองต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศในระยะยาว และหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ คือ รูปแบบการบริหารจัดการภายในโรงเรียน ซึ่งครอบคลุมถึงการกำหนดนโยบาย สนับสนุนทรัพยากร การสร้างแรงจูงใจ และการบริหารจัดการเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ รูปแบบการบริหารที่มีลักษณะเป็นระบบ ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของบุคลากร ตลอดจนการจัดสรรภาระงานอย่างสมดุลระหว่างการสอนและการวิจัย ล้วนมีความเกี่ยวข้องอย่างยิ่งต่อการ

ผลิตผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพ หากขาดรูปแบบการบริหารที่เอื้อต่อการผลิตผลงาน คณาจารย์ก็อาจเผชิญกับข้อจำกัดในการสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่หรือพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา

ในบริบทของโรงเรียนสาธิตที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง ทั้งในด้านทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยี และเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ จึงน่าจะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการศึกษาวิเคราะห์ และพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อสนับสนุนการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังพบว่ามีข้อจำกัดในทางปฏิบัติอยู่หลายประการ เช่น การขาดความชัดเจนในนโยบายสนับสนุน การขาดแผนการพัฒนาวิชาการอย่างเป็นระบบ หรือการที่ภาระงานประจำส่งผลกระทบต่อเวลาในการพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรม การศึกษารูปแบบการบริหารเพื่อการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ในโรงเรียนสาธิตจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยให้สามารถเข้าใจปัจจัยและกลไกที่ส่งผลต่อการผลิตผลงานทางวิชาการ และสามารถพัฒนารูปแบบการบริหารที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ หากสามารถสังเคราะห์รูปแบบการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนาผลงานวิชาการได้จริง ก็จะทำให้เกิดผลดีในหลายระดับ ได้แก่ 1) ระดับบุคคล คณาจารย์มีโอกาสพัฒนาตนเองทางวิชาชีพ ยกระดับวิทยฐานะ และได้รับการยอมรับในแวดวงวิชาการ 2) ระดับสถานศึกษา โรงเรียนสามารถยกระดับคุณภาพของหลักสูตร การเรียนการสอน และภาพลักษณ์ทางวิชาการ 3) ระดับระบบ ส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมวิจัยในสถานศึกษา สร้างฐานข้อมูลความรู้เพื่อขยายผลในระดับชาติ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษารูปแบบการบริหารเพื่อการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ โรงเรียนสาธิตในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในบริบทของโรงเรียนสังกัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งจะสามารถนำไปสู่การพัฒนาแนวทางหรือข้อเสนอเชิงนโยบายในการส่งเสริมการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ โรงเรียนสาธิต สังกัดกระทรวงอุดมศึกษาฯ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อตรวจสอบรูปแบบเชิงทฤษฎีของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเพื่อการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ โรงเรียนสาธิต สังกัดกระทรวงอุดมศึกษาฯ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. เพื่อประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารเพื่อการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ โรงเรียนสาธิต สังกัดกระทรวงอุดมศึกษาฯ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ คณาจารย์ผู้สอนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนสาธิต สังกัดกระทรวงอุดมศึกษาฯ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครประกอบด้วย โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 156 คน โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 147 คน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 145 คน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปทุมวัน (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 155 คน และโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 151 คน ปีการศึกษา 2568 รวมทั้งสิ้นจำนวน 754 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดกระทรวงอุดมศึกษาฯ ในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร โดยเลือกกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากโปรแกรม G*Power โดยกำหนดค่า Effect Size เท่ากับ 0.15 = Medium ค่าความคลาดเคลื่อน (Alpha) เท่ากับ 0.01 Power of test เท่ากับ 0.05 ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.95 จำนวนตัวแปร 12 ตัวแปร ทำการแทนค่า โดยได้กลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 183 คน และเพื่อป้องกันการสูญเสียของเครื่องมือ และคุณภาพของงานวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 220 คน

3. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารแต่ละมหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ และโรงเรียนสาธิต แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 รองคณบดีฝ่ายวิชาการ หรือฝ่ายวิจัย กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือด้านงานวิจัย นักวิชาการศึกษา และกลุ่มที่ 3 กลุ่มนักวิชาการด้านการศึกษางานวิจัย หรือ ด้านตำแหน่งทางวิชาการ ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง จำนวน 7 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แบบสอบถาม มีการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กลุ่มปัจจัยภายใน กลุ่มปัจจัยภายนอก นำมาหาความสัมพันธ์ของสิ่งที่คาดว่าจะเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการผลิตผลงานทางวิชาการ ของคณาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดกระทรวงอุดมศึกษาฯ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือวิจัย 3) ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย มี 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นการตรวจสอบรายการ (Checklist) ข้อมูลผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อายุการทำงาน ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำวิจัย ประเภทคณาจารย์ ระดับชั้นที่สอน และตอนที่ 2 แบบวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตผลงานทางวิชาการ ของคณาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดกระทรวงอุดมศึกษาฯ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย แนวคิดตัวแปรต่าง ๆ ทั้งตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระ โดยมีแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ (Likert, 1967) คือ ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีตัวแปรในการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก ปัจจัยการผลิตผลงานทางวิชาการ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตผลงานทางวิชาการ ของคณาจารย์โรงเรียนสาธิต 4) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาความเหมาะสมของภาษาว่ามีความครอบคลุมหรือไม่ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index IOC) และเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ซึ่งผลจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญปรากฏว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.5 - 1.00 5) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่เป้าหมายจำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตัวแปรอิสระมีค่าเท่ากับ 0.929 และตัวแปรตามมีค่าเท่ากับ 0.758 6) ปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ช่องทางการตอบแบบสอบถามออนไลน์ (Google Forms) ผ่าน application line

4.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการนำรูปแบบการบริหารเพื่อการผลิตผลงานทางวิชาการ ของคณาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดกระทรวงอุดมศึกษาฯ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ไปใช้ มีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ดังนี้ 1) สร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ให้ครอบคลุม เนื้อหาและองค์ประกอบในรูปแบบการบริหารเพื่อการผลิตผลงานทางวิชาการ ของคณาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดกระทรวงอุดมศึกษา ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร 2) นำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข 3) จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป โดยผู้วิจัยลงพื้นที่สัมภาษณ์ด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลของการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น และตัวแปรตั้งแต่สองตัวแปรขึ้นไป โดยในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis: MRA) และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ โรงเรียนสาธิต สังกัดกระทรวงอุดมศึกษา ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของข้อมูล

ตัวแปร	Min	Max	Mean	SD	Skew	Kur
ปัจจัยภายใน	3.56	5.00	4.71	0.34	-1.34	0.88
ด้านความรู้ด้านการวิจัย	3.57	5.00	4.74	0.38	-1.29	0.41
ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	3.00	5.00	4.74	0.40	-1.50	1.49
ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง	3.00	5.00	4.69	0.40	-1.24	1.23
ด้านการมุ่งอนาคตทางวิชาการ	3.00	5.00	4.69	0.35	-1.34	2.28
ปัจจัยภายนอก	2.76	5.00	4.45	0.53	-0.59	-0.84
ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน	2.17	5.00	4.38	0.72	-1.03	-0.10
ด้านเครือข่ายทางวิชาการ	2.60	5.00	4.44	0.55	-0.52	-0.96
ด้านต้นแบบสายงานวิชาการ	3.17	5.00	4.54	0.45	-0.45	-1.03
การผลิตผลงาน	3.00	5.00	4.68	0.32	-1.35	2.99
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	3.00	5.00	4.54	0.47	-0.62	-0.46
ด้านการเขียนและเผยแพร่บทความทางวิชาการ	3.00	5.00	4.74	0.36	-1.51	2.31
ด้านการสร้างนวัตกรรมเพื่อการศึกษา	3.00	5.00	4.74	0.37	-1.44	1.84

จากตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมข้อมูลผลการวัดตัวแปรจากการวัด ด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 10 ตัวแปร ซึ่งมีค่าพิสัย (Range) ค่าสูงสุด 5.00 ค่าต่ำสุด 2.17 ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม มีค่าเฉลี่ย (Mean) ระหว่าง 4.38-4.74 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ระหว่าง 0.35-0.72 มีค่าความเบ้ (Skewness) ระหว่าง -1.51 ถึง -0.45 และมีค่าความโด่ง ระหว่าง -1.03 ถึง 2.31

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยภายใน

ปัจจัย	M	SD	ลำดับ
ปัจจัยภายใน			
1. ความรู้ด้านการวิจัย	4.74	0.38	1
2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	4.74	0.40	1
3. ความเชื่อมั่นในตนเอง	4.69	0.40	3
4. การมุ่งอนาคตทางวิชาการ	4.69	0.35	3
รวม	4.71	0.34	

จากตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยภายใน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.71$, $SD=0.34$) และเมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ความรู้ด้านการวิจัย ($M=4.74$, $SD=0.38$) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($M=4.74$, $SD=0.40$) การมุ่งอนาคตทางวิชาการ ($M=4.69$, $SD=0.35$) และความเชื่อมั่นในตนเอง ($M=4.69$, $SD=0.40$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยภายนอก

ปัจจัย	M	SD	ลำดับ
ปัจจัยภายนอก			
1. การสนับสนุนจากหน่วยงาน	4.38	0.72	3
2. เครือข่ายทางวิชาการ	4.44	0.55	2
3. ต้นแบบสายงานวิชาการ	4.54	0.45	1
รวม	4.45	0.53	

จากตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยภายนอก พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M=4.45$, $SD=0.53$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านต้นแบบสายงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M=4.54$, $SD=0.45$) รองลงมาคือ ด้านเครือข่ายทางวิชาการ ($M=4.44$, $SD=0.55$) และด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน ($M=4.38$, $SD=0.72$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการผลิตผลงานทางวิชาการ

ปัจจัย	M	SD	ลำดับ
ปัจจัยการผลิตผลงานทางวิชาการ			
1. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	4.54	0.47	3
2. การเขียนและเผยแพร่บทความทางวิชาการ	4.74	0.36	1
3. การสร้างนวัตกรรมเพื่อการศึกษา	4.74	0.37	1
รวม	4.68	0.32	

จากตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการผลิตผลงานทางวิชาการ พบว่า โดยภาพรวม (M=4.68, SD=0.32) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการเขียนและเผยแพร่บทความทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (M=4.74, SD=0.36) รองลงมาคือ ด้านการสร้างนวัตกรรมเพื่อการศึกษา (M=4.74, SD=0.37) และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน (M=4.54, SD=0.47) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงค่าอิทธิพลปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตผลงานวิชาการ

ตัวแปรเหตุ	ตัวแปรการผลิตผลงานวิชาการ			
	Standardized Estimate	S.E.	t	p
ปัจจัยภายในด้านการมุ่งอนาคตทางวิชาการ	0.441	0.060	7.324	0.000**
ปัจจัยภายในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	0.287	0.054	5.346	0.000**
ปัจจัยภายนอกด้านต้นแบบสายงานวิชาการ	0.162	0.064	2.546	0.011*
ปัจจัยภายนอกด้านมุ่งเน้นเครือข่าย	0.116	0.058	2.008	0.045*
$\chi^2(1, N=214) = 0.020, p = 0.888, \chi^2/df = 0.020, CFI = 1.000, TLI = 1.014, RMSEA = 0.000, SRMR = 0.006$				

จากตารางที่ 5 แสดงค่าอิทธิพลปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตผลงานวิชาการ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตผลงานวิชาการ ได้แก่ ปัจจัยภายในด้านการมุ่งอนาคตทางวิชาการ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการผลิตผลงานวิชาการด้วยขนาดอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ 0.441 (t= 7.324) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัจจัยภายในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการผลิตผลงานวิชาการด้วยขนาดอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ 0.287 (t= 5.346) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัจจัยภายนอกด้านต้นแบบสายงานวิชาการ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการผลิตผลงานวิชาการด้วยขนาดอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ 0.162 (t= 2.546) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และปัจจัยภายนอกด้านมุ่งเน้นเครือข่าย มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการผลิตผลงานวิชาการด้วยขนาดอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ 0.116 (t= 2.008) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ผลการตรวจสอบรูปแบบเชิงทฤษฎีของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเพื่อการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ โรงเรียนสาธิต สังกัดกระทรวงอุดมศึกษาฯ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตารางที่ 6 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของการผลิตผลงานวิชาการตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ลำดับ	ดัชนีและค่าสถิติ	เกณฑ์การพิจารณา	ค่าที่ได้	ผล
1	ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-square: χ^2)	-	0.020	-
2	ค่าสัดส่วน (χ^2/df)	มีค่าไม่เกิน 2.00	0.020	✓
3	ค่า p-value	มีค่ามากกว่า 0.05	0.888	✓
4	ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative fit index: CFI)	มีค่ามากกว่า 0.95	1.000	✓
5	ค่าดัชนีตรวจสอบความสอดคล้อง Tucker – Lewis Index (TLI)	มีค่ามากกว่า 0.95	1.014	✓
6	ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root mean square error of approximation: RMSEA)	มีค่าน้อยกว่า 0.08	0.000	✓
7	ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (Standardized RMR: SRMR)	มีค่าน้อยกว่า 0.05	0.006	✓

จากตารางที่ 6 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของการผลิตผลงานวิชาการตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ใช้การประมาณค่าแบบ Maximum Likelihood แบบ Robust โดยใช้ข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างเบื้องต้น พบว่า โมเดลยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงทำการปรับโมเดล (Modification) เพื่อผ่อนคลายข้อขัดแย้งทางสถิติ โดยกำหนดให้ความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้บางตัวสัมพันธ์กันได้ ผลการปรับโมเดลทำให้โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น โดยมีค่าดัชนีความกลมกลืน (Goodness of Fit Index) และค่าสถิติ ดังนี้ $\chi^2 (1, N=214) = 0.020$, $p = 0.888$, $\chi^2 / df = 0.020$, $CFI = 1.000$, $TLI = 1.014$, $RMSEA = 0.000$, $SRMR = 0.006$

3. ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารเพื่อการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ โรงเรียนสาธิต สังกัดกระทรวงอุดมศึกษาฯ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบ พบว่า โมเดลสมการโครงสร้างได้ทำหน้าที่เป็นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สำคัญในการยืนยันองค์ประกอบของรูปแบบ โดยตัวแบบที่สร้างขึ้นแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการพยากรณ์การผลิตผลงานได้ในระดับสูงถึงร้อยละ 89.1 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายใน (ความรู้ แรงจูงใจ ความเชื่อมั่น การมุ่งอนาคต) และปัจจัยภายนอก (การสนับสนุน เครือข่าย ตัวแบบ) มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นกรอบแนวคิดหลักในการพัฒนารูปแบบการบริหาร แม้ว่าค่าดัชนีความกลมกลืนบางตัวจะยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดอย่างสมบูรณ์ แต่ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ที่สูงและนัยสำคัญทางสถิติของเส้นทางอิทธิพลต่างๆ ได้ชี้ให้เห็นว่ารูปแบบดังกล่าวมีความเป็นไปได้ในทางทฤษฎีที่จะนำไปสู่การปฏิบัติจริงเพื่อส่งเสริมให้คณาจารย์ผลิตผลงานทางวิชาการ ทั้งในด้านการวิจัย การเขียนบทความ และการสร้างนวัตกรรมตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบผลการวิจัยสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ โรงเรียนสาธิต สังกัดกระทรวงอุดมศึกษาฯ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการผลิตผลงานทางวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประกอบด้วยปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก โดยเมื่อพิจารณาปัจจัยภายในพบว่า ด้านการมุ่งอนาคตทางวิชาการ และด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นตัวแปรที่มีความสำคัญสูงสุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า คณาจารย์ในโรงเรียนสาธิตมีความตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่ของการเป็นต้นแบบทางวิชาการและการวางแผนความก้าวหน้าในสายอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Suthikiat Chamnankit (2565) ที่กล่าวว่า บุคคลที่มีการมุ่งอนาคตทางวิชาการสูงจะมีความสามารถในการวางแผน มีความพากเพียร และสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมในปัจจุบันกับเป้าหมายระยะยาวได้ ซึ่งส่งผลให้มีความต่อเนื่องในการผลิตผลงานวิชาการ การที่คณาจารย์ให้ความสำคัญกับการมุ่งอนาคตทางวิชาการเป็นลำดับแรก อาจเนื่องมาจากระบบความก้าวหน้าทางวิชาชีพของบุคลากรในสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่ผูกโยงการเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการเข้ากับผลงานวิจัยและตำรา ทำให้คณาจารย์ต้องมีการวางแผนระยะยาวเพื่อความมั่นคงและความก้าวหน้าในอาชีพ นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลรองลงมา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายด้วยมาตรฐานให้ได้รับการยอมรับ จะกระตุ้นให้ผลิตผลงานออกมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจของ McClelland (1961) ที่อธิบายว่า บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะทำงานให้สำเร็จลุล่วงและต้องการผลย้อนกลับเพื่อประเมินความสำเร็จของตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของปัญญา ชูช่วย และคณะ (2564) ที่พบว่า ตัวแปรด้านแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง ด้านทัศนคติต่อการวิจัยด้านการรับรู้ความสามารถในการวิจัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เนื่องจากอาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่า การผลิตผลงานวิจัยทำให้ได้ความรู้ใหม่ๆ เป็นการเพิ่มความเชี่ยวชาญในศาสตร์ต่างๆ ได้พัฒนาองค์ความรู้อย่างสม่ำเสมอในทุกครั้งที่มีโอกาส ทำให้ผู้วิจัยมีประสบการณ์มากขึ้น อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาปัจจัยภายนอก ผลการวิจัยพบว่า ด้านตัวแบบทางสายงานวิชาการ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงต่อการผลิตผลงานวิชาการในสมการพยากรณ์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ในสภาพแวดล้อมการทำงานที่มีความซับซ้อนทางวิชาการ การมีบุคคลต้นแบบ หรือ Role Model ที่ประสบความสำเร็จให้เห็นเป็นประจักษ์ จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและเป็นแนวทางให้คณาจารย์รุ่นใหม่ปฏิบัติตามได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอังคณา แทนอมทอง (2568) ที่พบว่า วิธีการสร้างแรงจูงใจในการทำวิจัยควรมีพี่เลี้ยงคอยแนะนำในการทำวิจัย เพื่อช่วยลดความวิตกกังวลและเพิ่มความมั่นใจให้กับบุคลากรในการผลิตผลงาน นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า ด้านมุ่งเน้นเครือข่ายมีอิทธิพลรองลงมา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Day, C., Sammons, P. and Kington, A. (2007) ที่พบว่า การมีเครือข่ายความร่วมมือให้การสนับสนุนเชิงวิชาการ และมีระบบการให้คำปรึกษาที่ดีจะเป็นกลไกสำคัญที่ส่งผลให้ครูสามารถผลิตผลงานวิจัยได้อย่างมีคุณภาพ

2. ผลการตรวจสอบรูปแบบเชิงทฤษฎีของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารเพื่อการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ โรงเรียนสาธิต สังกัดกระทรวงอุดมศึกษาฯ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง หรือ SEM แสดงให้เห็นว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ภายหลังการปรับแก้โมเดล โดยพบประเด็นที่น่าสนใจคือ ปัจจัยภายนอกมีอิทธิพลรวมต่อการผลิตผลงานวิชาการสูงกว่าปัจจัยภายใน

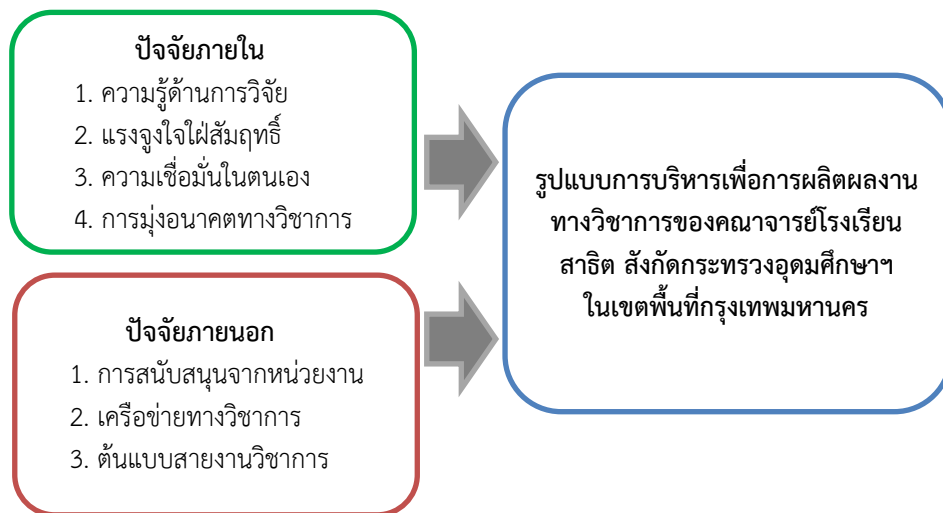
(ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.588 และ 0.457 ตามลำดับ) ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า แม้คณาจารย์จะมีศักยภาพส่วนบุคคลหรือปัจจัยภายในที่เข้มแข็งเพียงใด แต่หากขาดระบบสนับสนุนจากองค์กร หรือปัจจัยภายนอกที่เอื้ออำนวยการผลักดันให้เกิดผลงานวิชาการที่มีคุณภาพย่อมทำได้ยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวแปรด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงที่สุดในกลุ่มปัจจัยภายนอก ผลการค้นพบนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของปัญญา ชูช่วย และคณะ (2564) ที่พบว่า การสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งในด้านเวลา และนโยบาย เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยลดอุปสรรคในการทำงานวิจัย ดังนั้น หากโรงเรียนไม่มีนโยบายจัดสรรเวลาหรือลดภาระงานสอนเพื่อการวิจัยย่อมส่งผลกระทบต่อผลิตภาพทางวิชาการ นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Bland et al. (2000) ที่เสนอองค์ประกอบของระบบส่งเสริมการผลิตผลงานวิชาการว่า จำเป็นต้องประกอบด้วยบรรยากาศที่สนับสนุนและโครงสร้างระบบงานที่ชัดเจน รวมถึงภาวะผู้นำที่เอื้อต่อการเติบโตทางวิชาชีพ การที่โมเดลนี้แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของปัจจัยภายนอกที่ส่งผ่านไปยังผลสัมฤทธิ์ในการผลิตผลงาน ยืนยันว่า การบริหารจัดการเชิงรุกของฝ่ายบริหารโรงเรียนสาธิต เป็นกุญแจสำคัญในการปลดล็อกศักยภาพของคณาจารย์ มากกว่าการปล่อยให้คณาจารย์ดิ้นรนด้วยทรัพยากรส่วนตัวเพียงลำพัง

3. ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารเพื่อการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ โรงเรียนสาธิต สังกัดกระทรวงอุดมศึกษา ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่า รูปแบบการบริหารที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในระดับสูง และมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ หรือ R Square ของโมเดลสมการโครงสร้างที่มีค่าสูงถึงร้อยละ 89.1 ซึ่งหมายความว่า ตัวแปรในรูปแบบสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการผลิตผลงานทางวิชาการได้เกือบทั้งหมด ความเหมาะสมของรูปแบบนี้เกิดจากการบูรณาการแนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลเข้าด้วยกัน โดยเฉพาะการนำแนวคิดวงจรคุณภาพ หรือ PDCA ของ Deming (1986) มาเป็นฐานในการขับเคลื่อนกระบวนการบริหาร ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติของการทำงานวิจัยที่ต้องอาศัยความต่อเนื่องและการตรวจสอบคุณภาพสม่ำเสมอ นอกจากนี้ โครงสร้างของรูปแบบยังสอดคล้องกับหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม หรือ Participative Management ตามแนวคิดของ Likert (1967) ซึ่งเน้นให้บุคลากรทุกระดับมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดทิศทาง การที่รูปแบบนี้ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านเครือข่ายทางวิชาการ และ ตัวแบบทางสายงานวิชาการ แสดงให้เห็นถึงการเปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการทำงานเป็นทีม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างนวัตกรรมในองค์กรสมัยใหม่ ความเป็นไปได้ของรูปแบบยังได้รับการยืนยันจากความสอดคล้องกับบริบทเฉพาะของโรงเรียนสาธิต ดังที่ปรากฏในงานวิจัยของอังคณา แทนอมทอง (2568) ที่พบว่าการสร้างระบบพี่เลี้ยงเป็นแนวทางที่สามารถปฏิบัติได้จริง ดังนั้น รูปแบบการบริหารนี้จึงเป็นเครื่องมือบริหารจัดการที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหาและยกระดับคุณภาพงานวิชาการของคณาจารย์โรงเรียนสาธิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้ คือ รูปแบบการบริหารเพื่อการผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์โรงเรียนสาธิต สังกัดกระทรวงอุดมศึกษา ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เป็นการค้นพบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีประสิทธิภาพในการอธิบายและพยากรณ์ปรากฏการณ์การผลิตผลงานทางวิชาการของคณาจารย์

ได้อย่างชัดเจน โดยองค์ความรู้ดังกล่าวสามารถสังเคราะห์เป็นสาระสำคัญทางวิชาการได้ว่า ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการมิได้ขึ้นอยู่กับทักษะส่วนบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากปฏิสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภายในด้านการมุ่งอนาคตทางวิชาการเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อความสำเร็จในการผลิตผลงาน ดังนั้น ควรกำหนดเส้นทางความก้าวหน้าในวิชาชีพ หรือ Career Path ให้ชัดเจน เพื่อให้คณาจารย์เห็นเป้าหมายระยะยาวในการพัฒนาตนเองและการเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ
 - 1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภายนอกด้านต้นแบบทางสายงานวิชาการ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงต่อการผลิตผลงานวิชาการ ดังนั้น ควรมีการสร้างระบบพี่เลี้ยงทางวิชาการ หรือ Mentoring System โดยใช้บุคคลต้นแบบที่ประสบความสำเร็จมาให้คำแนะนำ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและพัฒนาทักษะการวิจัยให้กับคณาจารย์รุ่นใหม่
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรศึกษาไปยังโรงเรียนสาธิตในสังกัดกระทรวงอุดมศึกษาฯ ในเขตภูมิภาคอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของบริบทและปัจจัยในแต่ละพื้นที่
 - 2.2 ควรดำเนินการวิจัยในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา หรือ Research and Development เพื่อนำรูปแบบการบริหารที่ได้จากการวิจัยนี้ไปทดลองใช้จริงและประเมินผลในเชิงปฏิบัติ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565). นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- ปัญญา ชูช่วย และคณะ. (2564). การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการผลิตงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 40(5), 42-53.
- ศิริพร บุญชู. (2564). การบริหารจัดการงานวิชาการของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันวิจัยและพัฒนาการศึกษา. (2564). รายงานสถานการณ์การวิจัยทางการศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2563). หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2564). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการอุดมศึกษา ระยะ 20 ปี. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). รายงานการวิจัยแนวโน้มการพัฒนาระบบการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อังคณา แทนอมทอง. (2568). แนวทางการสร้างแรงจูงใจในการผลิตงานวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. วารสาร Mahidol R2R e-Journal, 12(3), 146-160.
- Bland, C. J., Center, B. A., Finstad, D. A., Risbey, K. R. and Staples, J. (2000). The impact of faculty development programs on research productivity. Academic Medicine, 75(7), 691–702.
- Day, C., Sammons, P. and Kington, A. (2007). Teachers' professional development and school improvement. Teaching and Teacher Education, 23(4), 463–477.
- Deming, W. E. (1986). Out of the crisis. Cambridge, MA: MIT Press.
- Likert, R. (1967). The human organization: Its management and value. New York: McGraw-Hill.
- McClelland, D. C. (1961). The achieving society. Princeton, NJ: Van Nostrand.
- Suthikiat Chamnankit. (2565). Academic motivation and future orientation in educational research productivity. Bangkok: Educational Research Institute.